

REFERAT

ALTAMIRA

Altamira je podzemna jama, dolga 30 km, ki leži zahodno od Santanderja v severni Španiji. Poleg francoskega Lascaux - ja je ena najpomembnejših poslikanih jam, znanih do danes, kajti v njeni notranjosti so se ohranili prečudoviti ostanki prastare kulture. Slikarije se nahajajo v globokih odsekih jame visoko v gorah, daleč od uničevalnih sil vetra in vode. Zaradi njih je dobila tudi vzdevek »pra - Sikstinska kapela«.

Samo jamo je l. 1868 odkril neki lovec. L. 1875 jo obiše ugleden arheolog don Marcelino de Sautuola. Ta tu odkrije živalske kosti in kremenasto orodje. Poleti 1879 se vrne in enkrat pelje s seboj hčerkico Mario. Ta je prva vzkliknila : »Biki, biki !« - tako so bile odkrite spektakularne podobe bizonov na stropu. Sautuola je bil prepričan o veliki zgodovinski vrednosti slik in predmetov in je l. 1880 objavil opise svojih odkritij. Vendar so tako Španski kot tuji raziskovalci slike zavrnil, češ da so ponaredki. Šele v začetku tega stoletja so jih sprejeli kot pristne.

Ovinkasta notranjost jame je okrašena z najmanj 930 naslikanimi ali vklesanimi podobami živali, med katerimi prevladujejo bizoni, jeleni, konji in merjasci. Najzanimivejša skupina slikarij pokriva strop vdolbine blizu vhoda - predstavlja tesno povezano in nekako nagnjeno čredo bizonov in drugih živali, upodobljenih v rdeči, črni, okraški in drugih živih barvah. Najbolj očitnih je 15 velikih bizonov, vmes pa so nagnete še druge živali. Telesa živali so razporejena nepravilno, ponekod nekatere stojijo obrnjene narobe, itd. Te večbarvne slike, ki pokrivajo območje pribl. 18 m dolžine in 9 m širine, so pravzaprav nanešene čez še štiri starejše plasti dekoracij, ki so v kronološkem zaporedju bile :

- slikarije v rdečem
- mnogočrtne vrezave
- slikarije v črnem.

Drugi motivi v votlini so še : stilizirane človeške figure, zanimivi negativni odtisi dlani (ki jim najpogosteje manjka po nekaj prstov ali členkov), sledi prstov v mehki plasti gline, ki prekriva skalo, in različni nefiguralni motivi. Pri izkopavanjih so odkrili mnoga barvila in orodja, bizonje, srnjakove in konjske kosti ter okostje jamskega medveda.

Drugi znaki človeške naselitve tu so ostanki ognjišč in hrane, ki so se ohranili na tisoče let.

Radioogljikovo testiranje oglja, s katerim je bil naslikan bizon na stropu, je pokazalo datume med 12 380 in 11 620 pnš. Smatra se, da je bila votlina verjetno stalno naseljena od dobe otoplitve (ta se je začela okoli 19000 pnš.), do pozne magdalenske dobe (ki se je končala okoli 11000 pnš.).

Altamira je edini kraj z jamskimi slikarijami, kjer se sledovi človeškega bivanja kažejo vse do prvega predela, kjer so dejanske slike. Nenavadno je tudi to, da so stene in stropi Altamire brez ostankov saj, ki so jih sicer vedno opazili v drugih podobnih votlinah. Iz tega bi lahko sklepali, da so njeni pradavni prebivalci imeli nekoliko naprednejše načine razsvetljave, pri katerem se je sproščalo manj dima in saj kot so jih oddajale bakle in lojenke, ki so jih sicer uporabljali ljudje v paleolitiku.

Slikarije v jami se osredotočajo predvsem na bizona. Bizon je bil pomemben predvsem zaradi lova. Lovili so jih večinoma za hrano, od te velike živali pa so poleg tega tedanji ljudje dobili še mnogo koristnih reči, npr. kožo, kosti in krzno. Skupine upodobljenih živali, še posebno konjev na zidu, imajo precej nenavadno sestavo : bizoni, jeleni, divji prašiči in druge neobičajne kombinacije. Te živali se namreč v naravi ne družijo. Slike prikazujejo izkjučno živali, brez pokrajine ali horizontalne baze oz. podlage.

In katera sredstva so ti praumetniki uporabljali za poslikavo zidov ?

Prazgodovinski umetniki so barve pridobivali iz naravnih zemeljskih barvil, kot npr. oglje in cinkov oksid. Za mešanje barv so se poleg oglja posluževali še okre, rdeče krede in manganove rude. Ostanki rdeče krede so bili celo najdeni v arheoloških plasteh na tleh jame. Ta barvila so nato mešali z maščobo, rastlinskimi olji in jajčnim beljakom. Pri neposrednem nanašanju barv na skalo so si najverjetneje pomagali s prsti ali čopiči iz narezanega trsja, prežvečenih vejic, šopov dlak, pritrtjenih na leseno lopatko, majhnimi kosmi krzna ali mahu....Iz opazovanja negativnih odtisov rok (večina v rdeči barvi) pa lahko skoraj z gotovostjo trdimo, da so bili narejeni tako, da je nekdo položil roko na steno, nato pa so s posebnim tulcem napihali rdeč prah vse naokoli. Slikarije v Altamiri žarijo zvečine v treh barvah na telesu ene same živali, kar je zadosten dokaz za tehnično sposobnost, ki se dviga nad večino ostrale jamske umetnosti. Spretnost magdalenskih ljudi iz altamire jih ločuje od ostalih, kajti uporabili so mnogo različnih barv, medtem ko je večina podobnih podob drugod po svetu le v eni barvi. Naravne oblike bizona poudarjajo mehke črne črte, njegovo naravno barvo pa posnemajo topli zemeljski toni rdeče, okraسته in črne. Ta sposobnost je še bolj izražena v natančnih telesnih razmerjih upodobljenih živali. Drugi znak neverjetne naprednosti v upodabljanju umetnosti je to, da je umetnik za prikaz naravne oblike živali pogosto izkoristil naravne izbokline in razpoke v kamnu, namesto da bi narisal »ploščato« sliko.

Za razumevanje teh jamskih podob je potrebno tudi poznavanje razmer v času njihovega nastanka. V obdobju zadnje poledenitve je bila severna Evropa pokrita z ledom in altamirske gore so bile skozi vse leto pokrite s snegom. Erozijska je povzročila, da so se v apnenčastih gorah izoblikovale votline.

Evropski bizoni, ki so takrat naseljevali deželo, so zdaj izumrli. Možno je, da sta obstajala dva tipa bizona v različnih obdobjih : robusten in močno odlakan v hladnejših obdobjih ledene dobe ter lažji tip med milejšimi obdobji.

Znanstveniki so prepričani, da so ledenodobni ljudje živeli v hordah po 20 do 30 ljudi. Preživljali so se s skupinskim lovom.

Če bi želeli videti originalne slike, bi morali vstopiti v jamo, se pomakniti skozi veliko podzemno votlino in naposled vstopiti v manjšo stransko vdolbino, imenovano "Galerija slik" ali "Jama s slikami". Ta prostor je 18 m dolg in okoli 9 m širok, strop pa je visok le 1,2 do 2,1 metra. Kamnit strop je grob in razpokan, slike se svetlikajo od vlage in vode, ki pronica skozi kamen.

Da bi slike zaščitili, so naredili natančen posnetek jame, ki je obiskovalcem na ogled v Madridu. Slike so se ohranile toliko časa zato, ker je površina skal v zaščitenem okolju votline ostala konstantno vlažna.

Mnogo je teorij o namenu slikarjev v njihovem času. Najpogostejše hipoteze so npr :

- slikarje so imele pomembno vlogo pri obredih vpeljevanju fantov v moškost
- uporabljali so jih pri obredih za zagotavljanje plodnosti ali uspešnega lova
- imele so magičen oz. verski pomen
- starejši izkušeni lovci so slike uporabljali, ko so učili mlajše lovce ali otroke
- naslikane živali so uporabljali kot tarče za vajo pri streljanju
- odtisi rok so ostanki sprejemanja posameznikov v kak kult ali posebno skupino
- z odtiskanjem rok so zdravili ozeblino, revmo, ipd.
- možno je, da so se ljudje namerno pohabljeni (manjkajoči členki)
- členki so le upognjeni in odtisi ponazarjajo dogovorjena lovska znamenja
- slikarje so imele zgolj dekorativni pomen

Muči nas še mnogo vprašanj, na katere pa najbrž nikoli ne bomo izvedeli odgovora, npr. :

- Koliko ljudi je poslikalo jamo?
- Ali so bili umetniki moški, ženske ali oboji?
- Ali so slikarji in izdelovalci reliefov vplivali na dela drug drugega?
- Kako so se slikarji naučili svoje obrti?
- Kakšen je bil način razsvetljave, ki ni puščal mnogo saj in dima?
- Ali so imeli umetniki v svojem plemenu poseben položaj?
- So ustvarjali pod nadzorstvom ali vodstvom drugih, npr. šamana ali umetnika - mojstra?
- Ali so tedanji ljudje, ki so te slike ustvarili ali le videli, te upodobitve imeli za "umetnost"?
- Zakaj so te podobe v resnici sploh ustvarili?

To in vsa podobna dela, kot so npr. Avstralske slikarije aboriginov Korobori, risbe Navajev, kubanske maske, itd. Je povezano s človekovim iskanjem svojega prostora na svetu in na sploh z abstraktnim mišljenjem. Duhovni kraji pa so drug pogled, ki

nam dovoljuje primerjavo jamskih slikarij z notranjostjo mošeje ali katedrale.

Arheologi, zgodovinarji in sociologi, pa tudi ostali znatiželjni ljudje so se neposredno preko umetnin altamire naučili še več o svojih koreninah in o samih sebi.

VIR : Internet / **PREVOD:** Katja Pavlič

ALTAMIRA

POVZETEK REFERATA

Altamira je podzemna jama, ki se nahaja v gorah severne Španije. Poleg jame v francoskem Lascaux - ju je ena najpomembnejših poslikanih jam.

Najlepše slikarije so na stropu majhnega odseka jame. Prva jih je odkrila hči arheologa don Marcelina de Sautuole, ki je jame proučeval v letih 1875 do 1880. Ko je objavil izsledke svojih raziskav, so znanstveniki slike proglasili za ponaredke in šele

v začetku tega stoletja so jih priznali kot pristne. Analize oglja, s katerim so bile podobe narisane, so pokazale, da so slike stare okoli 20 tisoč let.

Poleg slikarij živali, med katerimi prevladuje bizon, se v jami nahajajo tudi vrezane podobe, negativni odtisi rok, pa tudi nekaj orodja in ostanki ognjišča. Pri ustvarjanju takih slikarij so tedanji ljudje verjetno uporabljali naravna barvila kot npr, okro in oglje, za vezivo pa so uporabili rastlinske in živalske maščobe. Velika skrivnost pa je, kakšen način razsvetljave so uporabljali, saj so bakle in lojenke, s katerimi so si sicer svetili ljudje tistega časa, oddajale mnogo saj in dima, na kamnitih stenah Altamire pa niso našli niti madeža saj. Poleg tega pa se nam ob proučevanju vsega, kar je povezano s to jamo in podobami v njej, porajajo vedno nova vprašanja, kot npr :

- ali so te podobe služile kakemu namenu, ali so bile zgolj dekoracija ?

- ali so tedanji ljudje nanje gledali kot na umetnost ?

- ali je vse ustvaril en sam umetnik?

in še mnoga druga.

Arheologi, zgodovinarji, sociologi, pa tudi ostali znatiželjni ljudje so se lahko neposredno preko skrivnostnih podob Altamire naučili še več o svojih koreninah.